

1
D. H. S.

1
Juridica defensiva de D. Bernat Magú
Lives, contra la pretencio de D. Gavi-
no Martorell sobre l'heretat d'els seus
Antecessors
Quarts.

L
L
L

Net.

Don Juan Quart institue heredi seu fill Lorens, y morint quant que quant sens fills legitims y naturals, li substituep elseu fill primer posthumo, y axi substituep un a l'altre in infinitum, seivat sempre l'orde de masculinidad, majoritat, y primogenitura. Morint Lorens y los seus descendents mascles, sens fills mascles legitims y naturals, substituep a tots ells y a qualsevol axi morint, el primer fill seu posthumo mascle legitim y natural, ya aquest morint d'el mateix mode, elseu Net, al seu Net el seu bisnet, y axi successivament.

En el cas pero que tots los seus fills de sobre instituits y sos descendents moriran sens fills ni fillas legitims y naturals, a ells y al ultim axi morint, substituep y la seua herencia universal instituep, Dn Juana Quart se filla, y en cas de premozien- cia, los seus fills y descendents, seivat sempre el mateix orde de masculinidad, primogenitura y majoritat. Morint la seua filla quant que quant sens infants de legitim matrimoni, li substituep las altres fillas seuas posthumas o los seus descendents in stirpem et non in capita, per iguals parts entre ellas divididas.

A totas aquestas y a l'ultima qui morira sens fills legitims y naturals, substituep elseu germá Dn Antoni Quart, ya ell morint

2
morint quant que quant, la seua germana Dª Juana Quant, y así
prosequint substitució molts altres estrans, fins que a l'últim Sub-
stitució la seua anima: Volent qu'en el cas que vengan a faltat
fills y descendents seus per linea masculina, y qui arribia la
seua heretat en mans de las seuas filles ó descendents seus, si-
an las seuas casas majors y la posesio anomenada la Torre d'en
Quant, del seu germà Dⁿ Antoni ó de sos descendents si ell es pre-
mort, perquè es la seua voluntat qu'aquestas propietats esti-
gan en mans de Quant mentres sia possible.

Morint però tant son
germana com sos descendents quant que quant sens infants masclos,
sol que tornian aquestas propietats a la persona qui sera aquell
temps successora seua en virtut de las disposicions all ordenadas:
perque la seua voluntat es que faltant el llinatge de Quants
per linea masculina tant descendents seus com de son germà, si-
an preferits los seus descendents per linea femenina a los descen-
dents d'aquell per la mateixa linea.

Morí l'instituit devant sobrevivent la seua unica filla D^a
Margarita y per falta de mascle tenqué'lloch la substitució de Dⁿ
March Antoni segon fill d'el Testador. Faltá despues aquest Reli-
gios, havent fet una donació universal a la seua neboda Margarita
aquesta mateixa qui havent se incorporat de l'heretat, l'ha feta pas-
sar

3
passar a los actuals possehedors. La era morta a las horas Dª Juana
Quant filla d'el Testador havent deparat la seua unica filla Dª Juana
Mantorell. Aquesta feu una donació confirmada ab jurament,
a la seua filla Dª Mari' Anna, en contemplació d'el seu matrimo-
ni, de tots los bens, drets, credits, interessos, veus, accions, pensions &c.
que li espectavan y podian espectarli en lo venidor per qualsevol
causa ó títol tant per raho de fideicomis com altrement sobre
las heretats d'els seu Nobles Antecessors Quants, perquè tant ella
com los seus en poguessen disposar a totas ses voluntats. Acabá
enfin aquesta Dª Juana devant viu son fill Dⁿ Gabriel del qual
es fill Dⁿ Jovino Mantorell qui preten es per caidat a la disposi-
ció de Dⁿ Juan Quant, y haver successit Jure proprio, al fideicom-
mis en ella ordenat.

§ 1.
Que no es arribat el cas
de la substitució. . .
Se busca si es justa aquesta pretenció? Y se
respon que no, per no haver arribat el cas de la
substitució de Dª Juana filla d'el Testador, ó d'els
seus descendents, es a dir la mort de Dⁿ Lorenzo
primer hereu sens fills ni filles, existint la des-
cendencia de la seua filla Dª Margarita qui
posseher per aquest medi, tot lo qui componia l'he-
retat d'el Testador Dⁿ Juan Quant. Es así que
se lletx feta la substitució en falta de fills y
fillas

fillas tant del gravat com d'el substitut March Antoni, com també d'els descendents d'un y altre, y de tots junts. Aquestas son las paraulas del Testador:

Y si tots los dits fills meus y descendents d'aquells de
 seus instituits, moriran sens fills ni fillas legi-
 tims y naturals, substituesch. . . . Era precis doncs
 perquè tenguis lloch la substitucio, que morissen
 tots aquesta sens fills ni fillas, y la condicio de nin-
 quon modo se podria dir purificada en la sola per-
 sona de D^{na} March Antoni, ans be la mort d'el
 gravat ab una filla, ha d'haver causat el mateix
 efecte que no se podria negar sens temeritat, a la
 mort de tots ab fills o fillas: Tal es la naturalesa
 de la condicio copulativa que deu verificarse en to-
 tas las personas que compren. 1.

Si podia entrar dubta en una volun-
 tat tant clara, seria prest llevat considerantse que
 D^{na} Juana y los seus descendents son substituïts a
 molts en una mateixa oracio, a tots junts y no a ca-
 da un a solas; y que se val el Testador de la perau-
 la repetitiva d'its, axicom d'els noms collectius, si
 tots los fills meus y descendents, qui comprenen

una

2.
 Gratian. discip. for. 468. an. 69. ubi Card. Anton. de Luca
 n. 10. Card. de Luca de fi-
 deicomis. disc. 98. an. 5.
 Id. Grat. cap. 299. n. 9. &
 ibi Card. Ant. de Luca. n. 5.

una multitud de personas. Ell volgué axi restringirse
 al cas precis de la mort de tots sens fills; y cadant
 la seua filla a tota l'heretat ab aquellas paraulas...
 hereta meua universal instituesch. . . no pogue
 demonstrar millor que la seua voluntat no tenia
 sino un objecte qui era la purificacio de la condi-
 cio en la persona de tots. 2.

Se diria que si be las pa-
 raulas del Testament a favore pen los descendents del
 gravat, però que los es contraria la voluntat d'el
 Testador? Qui es per conformarse a ella que te orde-
 nat el dret que en las substitucions fideicomissa-
 rias, se resolga el nombre plural en singular? Que
 se dega atendre a l'alternativa purificacio de la
 condicio, de manera que purificada en un d'el
 nombre, importa molt poch que no lo sia en los
 restants? No se negara qui es aquest el modo de
 pensar de la major part dels Doctors, y que la
 seua opinio es estada sempre aprobada per la Pa-
 tra, fent desde molt de temps una regla del tot
 certa. 3.

Però per incontestable que sia aquesta Regla, ella

no

1.
 Jusar. de Substit. q. 473. n. 93.
 Peregr. de fideicom. art. 13. n. 35.
 Gratian. discip. for. 621. n. 1.
 & 2. Card. Anton. de Luca
 in animad. ad ips. Gratian.
 cap. 299. n. 10. Paul. de
 liti. de fideicom. tom. 2. discer.
 81. n. 39. Cod. Tab. lib. 6. ff.
 25. de f. ii.

3.
 Jusar. de Substit. d. q. 473.
 Peregr. de fideicom. art. 13.
 Menoch. lib. 4. pres. 186.
 n. 29. Card. de Luca de fi-
 deicomis. disc. 96. n. 5.

no destrues en res la conclusio alt establerta. Ja se
 sab quant sovint se cometrian impardonables errors
 si se decidian las questions per regles generals. Las
 circumstancias qui varian los casos, nos aparten
 luego de la Regla, y el Dret qui no ha pogut preveure
 todas las qui podian arribar, ha dexat a la prudencia
 dels homens el fer a ellas una justa aplicacio de las
 sevas maximas. Tant facil es enconhar una regla
 com desviar se en el seu cas. Ella sera verdadera endi,
 pero inutil en el mateix temps si s'aplica a un cas
 tot diferent d'el seu. Aho es puntualment lo que suc-
 ceiria si se pretenia resoldre la nostra difficultat ab
 l'insinuada regla. Examinem el seu funament, fhem
 una comparacio entre el seu cas y el nostre, y veurem
 prest la diferencia.

Es la llei heredes mei Scum ita ff.

§ 2.

Sobre la llei heredes mei. de Trebellian. bastant famosa entre los practics, qui
 fa el principal funament d'aquesta tant com una opi-
 nio. El seu cas es aquest. Havent el Testador institu-
 it dos fills substituex al primer qui morira sens fills,
 el qui li sobreviura, y si un y altre moriran sens
 fills, vol que tota la seua heretat passia a la seua
 neta

meta. Havent mort el primer ab fills y el segon
 sens ells, dice Papiniano que seria un absurdo ne-
 gar a la Neta una part, per haver faltat en l'al-
 tre la substitucio, quant el Testador volia que ten-
 quis tota l'heretat, si el darrer fill hagues adquirit
 la porcio d'el primer.

S'observa en primer lloch que son dos
 los hereus instituets en el cas d'aquesta llei, y un
 solament qui es Dn. Lorenzo Quant, en la disposicio
 de son pare. Son dos alli los gravats copulativa-
 ment de restituir una mateixa cosa; aqui es un
 en el primer lloch y un altre en el segon, baix una
 condicio qui se refere a las personas d'un y altre.
 En el primer cas son tantas las condicions com las
 personas gravadas; en el segon es una sola condi-
 cio de duas parts qui, per esser indivisible no pot
 existir en part y en part no. O si se volen per-
 dexer per duas condicions, ellas seran relatives
 a una sola successio, de si tambe indivisible, y
 cauran baix la disposicio de la llei. Si heredi
 plures condiciones conjunctim date sunt, omni-
 bus parandum est: quia unius loco habentur, com
 judi-

4
 Si heredi plures ff. de con-
 dition. institut. l. l. de
 Baunne man. Bonell. lib.
 3. Commentar. cap. 32. n.
 25. cis. fir.

judiciosament lo adverteix un autor de la major repu-
tació en matèries de fideicomissos. 5.

Pot considerarse en segon
lloch, que Papiniano dona mitat de l'heretat al Sub-
stitut per no haverse purificada la condició en l'al-
tre mitat. En nostre cas però no pot tractarse de
mitat: si l'heretat ha de passar al substitut ha
de ser tota perquè tota es arribada a Dⁿ March An-
toni en virtut d'una substitució fideicomissaria
qui ha de patir solament als hereus del primer
gravat, los drets que no podian llevarse al seu
autor. Ningú gosará negar que seria contra la
disposició de la mateixa llei que seria preferit el
substitut als fills del primer gravat, en la porció
corresponent al seu pare; i qui voldrà dir que no
li quedà pràcticament alguna després de la restitució, se-
rà precisat a confessar que no nos encontre'm dins
d'cas de la llei.

Si es la mateixa llei qui nega tota l'he-
retat a la Neta del Testador perquè solament en
part pot dirse purificada la condició, seria ben
inútilment que serian posats en condició los fills
de)

5.
Prægt. de fidei. art. 13. N.
66 & 68. quem sequit. fard.
Anton. de Luca, in animad.
ad Gratian. di. for. 299. n. 3. 4.

de Dⁿ Lorenzo Duart, si, a pesar de la seva existència,
havia de tenir el substitut tota l'heretat, y successiu del
mateix modo que si tots los fills del Testador fossen morts
sens descendència. Suposa la llei que no podia passar
tota l'heretat a la Neta del Testador sens que faltassen
sens fills los dos instituits: I no se pretendia van-
ament que seguint la seva disposició desirav los des-
cendents de Dª Juana Duart tenir tota l'heretat a
la vista de la posteritat del primer instituit? En tant
diferents circumstancies podrà imaginarse que
Papiniano haques donat la mateixa Resolució?

Ell seria tant inútil com molest haver de no-
tar totes las diferencies d'aquests dos casos. Bastarà
advertir que en el cas del Jurisconsulto los fills dels
instituits son posats en condició per excloure el
substitut cada un en la porció del seu pare; las
fills però de Dⁿ Lorenzo Duart no poden esser po-
sadas en condició respecte de la porció del seu pare,
no havent ja mai existit tal porció en l'intenció
del Testador. El Testador qui no vol que l'existència de
las Netas exloja el seu segon fill, ha de voler preci-
sament que sian un invinsible obstacle al substi-
tut

tut

Substitut que dona a aquest. Mes clar: Ell sol que
 Dn March Antoni tenga tota l'heretat movent el
 seu germà sens mascles. Respecta d'ell las famellas
 no son contadas per res. Es después que las posa el
 Testador en condicio. Ellas en consecuencia no poden
 esser posadas sino per excloure el substitut del
 seu Oncle. Es clar que el Testador estimava mes el
 seu segon fill que las netas, però mes las netas
 que la seua filla. L'ent posadas en condicio ab seu
 Oncle deuen causar indispensablement el mateix
 efecte que si fossen fillas propias seuas. La seua
 existencia haurá fet falta la condicio del gra-

6.
 L. Tacta si sub condi-
 tione ff. ad Trebellian.

vainon; el fidei commis no pot esser degut. Son
 paraulas de la llei. C: utique autem Testator
 nisi expleta sit conditio, neque scriptum here-
 dem ad hereditatem vocavit, neque per hunc
 illi voluit restituere hereditatem.

§ 3.
 Primera limitacio de la
 llei heredes mei.

Però sia lo que sia d'aquestas reflec-
 cions, lo cert es que nos encontrariem dins una
 de las mes rebudas limitacions de la disposicio
 d'aquella llei. L'existencia d'una persona tant
 apreciada del Testador que puja presumirse
 prescrida

7.
 Jusur. de Substit. q. 473.
 n. 30. Peregr. de fidei com.
 art. 15. n. 33. & 45. Me-
 noch. lib. 4. pres. 126. n. 166

prescrida per ell al Substitut, inclina los Doctors a
 apartarse de la Regla. 7. La dificultat consistirà
 axo en provar que fos Dª Margarita Quast mes
 apreciada de Dⁿ Juan Quast que la seua propia
 filla.

Si haquessem de regularnos per la sola propimidad
 axi com per l'estimacio que sol inferirse a favor
 dels qui el Testador anomena per el propi nom, apa-
 rer que no podria disputarse a Dª Juana Quast
 la preferencia. Però bastants conjecturas resul-
 tan del Testament per no dubtar del major apre-
 cio que feya el Testador de la seua Neta.

La seua Neta era descendent d'un d'ells
 seus fills y d'aquell mes estimat puisque l'havia
 instituit en primer lloch. Se veu que conserva
 el Testador el mateix grau d'estimacio qui ha de-
 monstrat als instituits, a favor de tots los seus
 descendents. 8. Ella fouch posada en condicio per

8.
 ad tradita per Jusur. de
 Substit. quest. 402. n. 42.
 & passim in tractate.
 Mantec. de conject. ultri.
 vol. lib. 11. tit. 14. n. 5.

excloure la seua Neta aquesta mateixa que se
 preten mes apreciada. Axo es posarla en pri-
 mer lloch encare que per medi del seu Pare. Sit-
 canstancias tant particulars com aquestas son
 citat

estat sempre urgentissimas conjecturas de major estimacio. 9. Item sia permis transcurser aqui dos passatges de L'immortal & Luca per comillor a l'ultima d'aquestas duas conjecturas tota l'atencio que merep. No cuich poder esperar que l'autoritat d'aquest gran home sea la millor fiança que jo podria donar de la seua probabilitat. In presenti autem dicitur in el disc. 244. n. 6. de fideicommissis res exat in opposito, quoniam licet ulterior substitutus esset etiam a que conjunctus; attamen certa videbatur

9
 Jusar. de Substit. q. 468. n. 18.
 & sig. sand. de Luca de fideicommissis. dis. 97. n. 4 & sig. 112.

prædilectio erga institutos, eorumque filios in conditione positos, ob quorum existentiam testator dictum ulteriorem substitutum neglexit. . . .
 Ten el disc. 245. n. 2. . . . Hinc mihi visum est respondere quod potiora essent jura dictorum filiorum Dominici. . . . ob verisimilem scilicet voluntatem Testatoris, ut istos magis quam ulteriores substitutos, ad quorum exclusionem eos in conditione posuit, prædilexerit, ideoque potius vocare voluerit, quodque contrarium in mente sensati viri non de facili caderet.

Poden ajustar-se aqui aquellas paraulas del Testador

qui explican millor que totas la seua intencio. . . . Vull y man qu'ento cas que vengan a faltar fills y descendents meus per linea masculina, y aribia la meua heretat en mans de mes fillas, o descendents d'aquellas, en tal cas de. . . . Perque es la meua voluntat que faltant el linatge de Quants per linea masculina, tant descendents meus com el meu germà Antoni, sian preferits mos descendents per linea femenina a los descendents de dit Don Antoni ni tambe per linea femenina. . . . Aquestas clausulas donan en efecte un gran lloc a tota la disposicio, y mentres no se los fassa violencia, nos convenceran sempre de que dins el pla general que se formava el Testador, tenian el primer lloch los descendents dels seus fills, y que sols per falta seua volia qu'entrassen las seuas fillas ab los de la seua linea. Ell aparex dificultos per no dir impossible, responder res de solido a aquesta conjectura qui es mes una voluntat expressa que una conjectura.

§ 4.

Segona limitacio de la citad allei heredes mei.

Per una segona ratio se limitacia encara la disposicio del Scum ita, quant nos encontra sem en

el

el seu cas. Ja queda insinuat que tant en l'institu-
cio com en las substitucions, ha considerat sempre el
Testador la seua heretat com una cosa indivisible. Sin-
qui conueni ab Dⁿ Lorenzo Duart en l'instituicio. Sol
es Dⁿ March Antoni en la Substituicio; y D^a Juana
no sols es substituïda a tota l'heretat perquè deu
regularse la substituicio per l'instituicio, si que ab
paraulas directas, es instituïda hereta universal:
expresio qui compren tots los bens sens reserva tant
com qualsevol altre la mes general. 10.

10.
Menoch. lib. 4. pres. 62. n. 20.
Susar. de Subst. q. 472. n. 69.

No importa
que sia l'heretat de si divisible: Basta que l'hege
considerada el Testador com a indivisible perquè no
podentse adimplir enterament la seua voluntat
sens que moriran tots los fills sens descendencia, de-
ga aguardarse la mort de tots sens ella perquè
puga entrar el substitut. Los caidats son tenquts
a las horas, per un mateix cas qui no pot existir
sino unit, en falta d'el qual y no altrament, son
ordenats los altres graus de substituicio. L'axo es
tant ver, que constant de l'indivisibilitat en
l'intencio al menos d'el Testador, las parts que se
fexian entre los gravats, no alterarian la subst-

taucia

substancia d'el tot qui quedaria tot en poder d' qualse-
vol d'els gravats, axi com tot en poder d' tots ells. Es axi
que s'explican los Doctors aprobant comunament
aquesta limitacio. 11.

Sobretot ja mai es aplicable una llei
a un cas abant no pot verificarse la seua raho. Papi-
niano fa part al substitut per mort d'un d'els instituïts
sens fills, d'una heretat qui li seria estat de queda ente-
rament si l'altre fos mort del mateix modo. En la nos-
tra especie el substitut ho tendria tot per la sola mort
d'un d'els gravats sens fills, y axi se resoluria la co-
nula en alternativa en un cas qui no sols no es el
de la llei, si que es contra l'equitat de la mateixa llei,
y sens especie de dubta contra la voluntat expresa
d'el Testador qui ordena que se justifique la condi-
cio en la persona de tots perquè tengalloch la substi-
titucio, dihent. . . y si tots los dits fills meus y des-
cendents d'aquells de sus instituïts, moriran sens
fills ni fillas. . . Dⁿ March Antoni deus,
gravat de restituir tota l'heretat, deu considerarse
com si ell sol fos estat instituït, y gravat de resti-
tuir baix las duas condicions de morir tant ell
com el seu germà, sens fills ni fillas, conforma la

11.
Susar. de subst. q. 473. n. 61.
63. & 67. Menoch. lib. 4. pres.
136. n. 24. Gratian. disc. for.
621. n. 22. & 23. ubi farol.
ant. de Luca n. 15. farol. Dⁿ
Luca de fideicom. disc. 96.
n. 7. & 97. n. 8. Paul.
Politi de fideicom. tom. 2.
q. 20. n. 19. vers. Secundo.

citada

citadalli: Si heredi plures conditiones conjunctim da-
tissent, omnibus parendum est; quia unius loco ha-
bentur.

12.
Mantec. de conject. ult. vol. lib.
ii. tit. 3. n. 1. farol. Ant. d. luea.
d. Gratian. cap. 299. n. 14.
Susar. de Subst. q. 437. n. 23.

Suposat que no ha tingut lloch la Substitucio de D^a
Juana ni dels seus descendents, se preguntara quipia
com pot haver papat l'heretat d'En Juan Quat
a la seva nete D^a Margarita despuer de la mort
de En March Antoni, esmentari que no se l'litu Subs-
titucio en ninguna part del Testament? Se res-
pon qui en virtut de la Vocacio. Ella es posada en
condicio y com a tal expressament caidada. Elles ver
que no son caidats regularment los posats en con-

13.
Mantec. ibid. n. 27. Susar.
loc. sup. n. 101. farol. d. luea.
d. fideicommiss. dis. 98. n. 16.

dicio, pero ell se pot dir ja una questio mes d'efet
ques de dret, dependent de si o no resultan del Testa-
ment, bastants conjecturas de Vocacio. Ayo es lo
que s'intenta examinar.

La D^a Margarita Quat descendent del Testa-
dor: circumstancia bastant releuant perque bastian
mes lleugeras conjecturas. 12. Ella es posada en con-
dicio no una sino diferents vegadas baix el nom col-
lectiu de descendents, lo que se te per una conjectura
de bastant forsa. 13. Ella es posada en condicio baix
la qualitat de legitima y natural. 14. Son ex-

14.
Susar. ibid. n. 64. Man-
tia. ibid. n. 10.

pressament

15.
Susar. de Subst. citat. q. n. 82.
Menoch. lib. 4. pres. 76. n. 56.
Bonfon. de jur. fidei. 17. 1. sup.
9. n. 19.

expressament caidats los fills y descendents de D^a Juana
Substitucio, molt menos apreciats sens dubta que la
nete filla de l'instituit. 15. No podia esperar aquest
ta successio al seu Pare ab intestato perque havent

16.
Menoch. d. pres. n. 49. Man-
tia. ibid. n. 16. adig. Susar. n. 11. d. de recobranla,

most sens Mascles, pendi tota l'heretat sens esperan-
sas de recobranla, en forsa de la substitucio de En
March Antoni. 16. Si encontra el digres a molts de
graus, fortissima conjectura, essent expressament
caidats los menos apreciats del Testador. 17. Son gra-

17.
Mantec. n. 13. farol. d. luea.
cit. disc. Susar. ubi sup. n. 90.
Menoch. d. pres. n. 53.

vats tambe los matejos posats en condicio baix la con-
dicio de morir sens fills ni filles, ab aquelles parau-
las del Testador. Si tots los dits fills meus y des-
cendents d'aquelles de sus instituits, moriran sens fills
ni filles, substituesch a aquelles y al ultim. 18.

18.
Menoch. loc. cit. n. 39 & 76.
in fin. Susar. ibid. n. 129.

Que s'ajustia a totas aquestas conjecturas, l'absurdo
que es seguiria de no obrar la condicio el seu principi-
pal efete d'excloure el substitut, y se recobranla sens pe-
na, que be poden omitirse moltissimas altres conje-
turas que resultan de nostra disposicio, per evitar
prolixitat, puisque las apuntadas arguen in-
falliblement la Vocacio. 19.

19.
Susar. d. quest. n. 179.
farol. de luea. de fideicom.
disc. 98. n. 17 & 18.

No entra aqui la questio que
sol suscitarse per los qui tractan de la Vocacio, es

à dir si fouch criada da Dª Margarita à la sola por-
 cio de son pare ó tambe à la del seu Oncle, puies
 segons queda dit, ella fouch posada en condicio al seu
 Oncle entota y no en part de l'heretat. No pot ferse
 divisio en la condicio si no s'en encontra en la suc-
 " cessio, sed quotiescumque versatur conditio super
 " facto individuo, omnino est adimplenda. Dª Mar-
 garita es criada da à l'universal heretat de son avi.
 Dⁿ March Antoni era el gravat de restitucio. Ell
 devia entregarla sens dificultad, à la seua neboda.
 La seua neboda fouch criada da sens diferencia de
 proxis del pare y del oncle, no havent existit tal
 divisio ni de dret ni de fet, entre Dⁿ March Anto-
 ni y Dⁿ Morens son germà. La successio univer-
 sal demana una restitucio universal. 20. Quant
 s'introdueix la questio si à no es la neboda criada da à
 la porcio de l'oncle, se suposa sempre un cas
 en que concorrian dos germans per parts à la suc-
 cessio.

20.
 Gratian. Discip. for. 371.
 à n. 12. ad 16. e

§ 6.
 Sobre el Pretoces.

Ni se diga que no podia successir Dª Margarita
 Quant à uns bens qui eran ja sustits de la seua
 " linea, sequint la maxima: linea semetepelusa
 " manet perpetuo exclusa. Elles certissim que no

volque

volque el Testador donar a las Netas una perpetua
 exclusio. Ell havia exclós las famellas per prefe-
 xir los Mascles, ell però las cria per la seua falta.
 L'existencia de los Mascles los seria estat sempre
 un impediment; la seua falta los obai la porta
 à la successio. La causa de la seua exclusio ha
 cessat, ha d'haver cessat tambe la mateixa exclu-
 " sio, quo non intelligitur nisi rebus sui stanti-
 " bus. 21. La regla, semel exclusus &c. s'enten-

21.
 Gratian. Disc. for. 695. n. 17.
 & 18. Minor. Majorat. part.
 2. q. 6. n. 216. & 280. ubi te-
 " net quod exclusus ab una subs-
 " titutione non prohibetur re-
 " sive ex alia. Motin. de Disp.
 Primog. lib. 1. cap. 6. n. 22.
 Card. de Luca de fideicommiss.
 Disc. 46. n. 9. 26. 48. n. 6. &
 Dis. 30. n. 16. e e

dida exclusio qui te una causa deurable com se-
 ria si fos feta per raho d'algun delicta, ó per avor-
 riment que tengues el Testador à las personas que
 no volja mai criadas a la seua successio.

Jo ve que Dⁿ Martorell pensa sustitir D^a
 dificultad donant a aquesta successio el nom de retro-
 ces, aparentant aquest tant impracticable com illegal.
 Ell diu que se va sempre devallant en las substi-
 tuions fideicommissarias, segons l'orde prescit
 per el Testador; y qui es contra la seua naturalesa,
 retrocedir a los graus ja caducats.

No podria be satis-

ferme de responder a una especie com aquesta,
 que

que la diferència que s'ha ja observada entre una exclusió perpètua i una de Temporal es la Solució més cumplida que se li pugui donar. Però com mal compresa, podria causar desavantatjoses impressions a la defensa de Dn Bernat, no puch dispensar-me de tractarla ab alguna extensió; majorment publicantse per part de Dn Martorell, com una inespugnable excepció.

Per fer compendiosos la qüestió d'el Retirocís pot formarse elias d'aquest modo. Son substituïdas duas lineas al fideicomis, successivament, l'ultima a la primera faltant en ella los Mascles. Entre l'heretat en la primera, y despues d'algunes successions acaban en ella los Mascles. Despues qu'esta la segona en posesio, naxen Mascles en la primera. Tornara passar a ells l'heretat? Se diu que no, perquè una volta entrada en una linea, no pot surtir fins que quedia del tot extinguida. Que casa aquella exclosa, per esser molt natural que la successio segueca l'orde que li ha prescixit el Testador, passant del primer grau al segon, del

Segon

segon al tercer, y ja may d'aquests a ningun dels antecedents. Lo mateix seria si instituïdas duas lineas, en falta d'una se provehia d'una tercera. La porció qui arribaria a aquesta seguiria sempre el seu curs quedant perpetuament exclosa l'altra de las instituïdas. 22. Així es que s'expliquen los Doctors parlant de Primogenituras, axicom de fideicommissos perpetuos y Regozosos. Se tracta de duas lineas? La qui possehe actualment te a son favor.

22.
fard. de Luca de fideicom.
disc. 95. n. 6. Sed neque...
n. 7. & passim in tractat.

...ver. la Regla. Bona semel in lineam ingressa, ab ea non egrediantur nisi ea totaliter exauata.
La qui haura fet la Restitucio, tendra contraria l'altra. Linea semel exclusa manet perpetuo exclusa.

Però bastant veer que nos encontrem novaltres dins unas circumstancias com aquestas? No aparex dificultades d'averiguar. Ues constant que comensia Dn Juan Quant la via de las Substitucions ab una rigorosa exclusio de las famellas. Es axí que las famellas no foren compresas per el Testador en la linea de sos fills. No sera doncs parlar just dir que l'heretat ja es estado altre temps dins la linea

Q

de Dª Margarita Duant, per ferli l'aplicacio de la Regla, linea semel exclusa &c.^a. No serà aplicarse ab propriedat suposar que la linea de Dª Margarita fouh considerada per el Testador el mateix temps que l'exclua per los Mascles. En el cas del regne la linea no es exclusa sino que per l'heretat per falta de capacitat, per no tenir una persona de la qualitat demanada per el Testador. La falta de Mascles però dona un dret a Dª Margarita que ja mai havia tengut, y així que no havia pogut perdre. La seua successio no invente de ningun modo l'orde que van seguint las substitucions, y ben al contrari, seria alterar lo privarla d'entrar en l'heretat, havent arribat el seu cas. No se tracta aqui de treure de la linea de Dª Juana Duant un fideicomis que possehesca perquè pugui afavorir la Regla: Bona semel in lineam ingressa &c.^a. En tot axò ell no es sobre altres fundaments que se'te per irregular el retròces en materias fideicomissarias. D'altre modo doncs nos precisam a discorrer las particulars circumstancias del nostre cas, y

jo

23.
 fari. de linc. de fideicom.
 dising. 7. 11. & di. 30. 11. 16.
 fensal ad Peregr. de p^oico.
 art. 27. de l. 16. y tota,
 mas vers. Verum neque ideo.
 Bonfin. de jur. fideicom. tit.
 1. disput. 1. n. 24. Poli.
 or fideicom. tom. 1. de p^oico.
 33. q. 1. n. 65. & 66. —

iphem persuadesch que el mes natural es aquest.
 Dª Margarita fouh exclusa ab todas las famellas dels primers graus de Substitucio, pero ella fouh compresa ab todas las del sexò dins el grau immediat als fills y descendents Mascles del Testador. Mentres existien aquests, malament havia pretès Dª Margarita anar compresa dins una linea abont el Testador no l'havia considerada. Ella no adquirí la capacitat de succhir fins el mateix instant que faltaven los Mascles. A las horas acabà el temps de l'exclusio, y la qui per ventura no havia concebut la mes remota esperansa de succhir, se veu admesa a la successio.
 Se dificultarà encara que pogués usar d'aquest dret. Los mateixos Auteurs qui no admeten el retròces, no tenen res que dir contra un dret qui arriba novament acabada la causa de l'exclusio. 23. Jo concloure doncs ab confiança que Dª Margarita entrà sens obstacul en una heretat a qui era caidada después d'ells fills y descendents Mascles del Testador, y que si la Regla: Bona in lineam ingressa &c.^a pot entrar per

101

res en nostre cas, ha d'esper per conservar l'heretat en la descendencia d'aquella Senora ahont tant felisment se perpetua la posteritat del Testador per la linea d'aquell fill qui ell apreciá mes que tots.

Pero y quant fos ver que Dª Margarita Quant no ha legitimament succehit, seria millor per ventura el dret de Dⁿ Martorell. No sens dubta, puisc que la sola existencia dels seus descendents bastaria per excloure la descendencia de Dª Juana Quant, essent el principal efecte de la condicio no donar lloch al substitut mentres no quedia ella purificada. Los Doctors tenen per ben componible que no succehesca los esposats en condicio, y exdogan entot avo el substitut. 24. Poch aprofitaria doncs a Dⁿ Gavino Martorell el dir que D^a Margarita Quant no ha succehit, quant se li respondria luego, qui ell tampoch, y aixi que no te dret.

24.
Lyratiam. Discip. for. 773. a.
n. 4. ad 9. Kibi fard. anto.
Educa n. 8. fard. Educa
de fideicom. Disc. 9. n. 17.
Disc. 40. n. 8. Disc. 49. n.
3. & disc. 146. n. 7.
Bonfin. de jur. fideicom. n. 17.
i. Disput. 44. n. 15. Politi.
de fideicom. tom. 1. disput. 40.
n. 23.

§ 7.

Si fos arribat el cas de la Substitucio, qui hauria succehit?

Com a que aparega fora tot dubta que jamay pot haver succehit la descendencia de D^a Juana, no pot esper inutil discorres sobre l'estat actual

Q

de la successio quant per impossible fos arribat el seu cas. Las questions que podian suscitarse aparex que podian esper reduidas a tres. Qui hauria succehit; com hauria succehit; com podria esper repellit.

En quant a la primera, sals son las paraulas del Testador... Substituesch a D^a Juana Quant me filla, y si ella es prometa a sos fills y descendents, servant sempre el matep orde de masculinidad, primogenitura y majoridat. Segons aquestas paraulas, hauria d'haver succehit

25.
ad trad. per usus. & substit.
q. 327. n. 14. Peregr. & fideicom. art. vi. n. 1.

D^a Juana segona qui fouch la sola en el seu grem, qui veu la mort de Dⁿ March Antoni. Ells ver que tenia ja en aquell temps, son fill Dⁿ Gabriel Martorell, pero haventnos de regular per l'orde establert en la successio ab intestato, 25. no podia aquell concorre ab la mava. No importa la clausula: servant sempre el matep orde de masculinidad &c. significiant solament una simple preferencia de las mascles, y de ningun modo, una perpetua exclusio de las femellas. Essent

api

26.
Susar. de Subst. q. 385. n. 9.
12. & 30. Malin. & Hispan.
Primog. lib. 3. cap. 4. n.
4. 5. 6. & cap. 5. n. 7.
fensal ad Paeg. & fideic.
ait. 20. in Respon. pro fa-
rillo. vers. Tertio sit con-
clusio. & vers. Secundo
respondetur.

axi el deyo no podia vencer el grau, y los sols ger-
mans de D^a Juana la podian excluir de la
sucesio. 26. Encase que no faltan autors & con-
traria opinio, pero ellos parlan en elias que sea
veredavament contemplada l'agnacio, y no que
sian las famellas simplemente excluidas per los
Masculos.

No podia d'altra part En Gabriel Mar-
torell excluir la seva maza, quant eran ca-
dats los sols descendents de primer grau. No
es negable que el nom descendents compta en ge-
neralment parlant, molts de graus, pero ell
es certisim que per la seva gran extencio, &
proporcio dels que pot conjecturarse contraria
la voluntat del Testador. Aquí tenim que va
acompanyat el nom de descendents del de fills
y sobretot del pronom seus qui denota persona-
lidad. 27. Se restringer també el Testador a

un cert temps qui es el que mediará entre la
mort del gravat y de la seva filla, substituint
solament los descendents en elias de la seva
premoxiencia. Ayo es dir que vol cretat aquell

27.
Pest. de inter. ult. volu.
H. mihi 289. jag. 2. n.
na infim. fard. de Luca
de fideicom. dis. 71. n. 6.
& fons tras. de i. 19. n. 3.

y

28.
Barbof. appellatio. 70. n. 6.
Susar. de subst. d. questi.
327. n. 24.

28.
D^a Juana sucesio
en virtud de la vulgar.

29.
Susar. de subst. q. 382. n. 1.
19. & per tot. fard. de Luca
de fideicom. dis. 91. a. n. 3.
& passim in tractat. Gratian. llegia una prohibicio d'alienar apicom de la Taber-
dinep. foren. 285. & ibi fa-
rol. Anton. de Luca...

y no mes en qui podra tenir primer, es pte la sub-
stitucio, no podentse jurament donar altre extencio
a aquell nom que l'espai de temps considerat per
el Testador, 28, no encontrantse d'altra part parau-
las d'aquellas qui argueyen perpetuidat, y qui dema-
nan una sucesio llarga de temps, com luego se de-
monstrará.

Successió doncs Dª Juana segona y successió
en virtut de la substitucio vulgar de modo que sea-
basen en ella, totas las esperansas de sos fills. Sa-
paxer en aquest temps, mes una Regla que una
opinio, que los cadats haig un nom collectiu, lo
son per la sola vulgar, & no ser que conroziem con-
jecturas de perpetuidat. 29.

Jo heim persuadida aquesta
perpetuidat si llegia en el Testament que deu passar
l'heretat de descendent a descendent, de grau a grau,
d'herexu a herexu, perpetuament, in infinitum; Si
llegia una prohibicio d'alienar apicom de la Taber-
liánica porque se conservassen los bens en la fami-
lia; Si veya una declarada intencio de que no suc-
chis ningun extran. Pero quant en loch de deuce-

bit

descubrir alguna d'aquestas expressions, enloch
 d'encontrar un digres á molts de graus; Enloch
 de veurer contemplada L'agnacio, obresben al
 contrari, que es satisfá el Testador de sol nom de
 descendents; que no fa á aquests una sola Substi-
 tucio, tomanant á la seua filla, luego d'haber los
 criats; que tant cria las famellas com los Mas-
 cles; y así que per molt que contempla lo masculini-
 dat, ell no pensa en l'agnacio; 30; que el Testador

30.
 Card. de Luca de fideicom. dis.
 46. n. 10. fent al ad Peregr. de
 fideicom. art. 26. in resp. p. 170
 Carillo Vers. Respondetur enim.
 Susur. de Subst. q. 402. n. 43.

sabia be fer us de las paraulas propias quant
 li importava per explicar la seua intencio, com
 se veu en las substitucions fetas á los fills Mas-
 cles, jono puch acabar de excuser que volgués fer
 el mateix fideicomis, un fideicomis rigoros, ag-
 nacio, perpetuo, y tal como preten D. Mar-
 torell.

Entre aquesta multitud de conjecturas contrarias,
 poca atencio merepera aquella sola paraula
 sempre de que se val el Testador; axicom aquella
 altre mateix qui aparex repetitiva de tot lo dit
 y ordenat antecedentment. La paraula Orde qui
 las segueix, allí servat sempre el mateix orde.

las

las limita á la Regla que deu observar-se entre
 Mascles y famellas, y entre los Mascles sols. Tota
 la forsa de la paraula orde ^{reservativa}, entre las personas
 d'un sol grau, y no nos posa dins la necessitat de
 perpetuar la successio quant el Testador no lo
 ha dit. Es servará el mateix orde mentres que los
 Mascles sean preferits á las famellas, y es ser-
 vará sempre, mentres es servit tot el temps
 prescrit per el Testador.

Aquesta interpretacio tant
 simple com natural, es la mes conforma á la
 maxima que si el Testador haques volgut fer
 un perpetuo fideicomis entre los descendents
 de D. Juana, lo hauria dit d'el mateix modo
 que sabí dirlo quant lo volgué. Lo que ell diu
 perquè en las primeras substitucions no deu
 tenir-se en aquesta per repetit, podentse consi-
 derar una raho ben notable de diferencia entre
 unas y altres. Segurament que l'estimacio que
 tenia el Testador á los Mascles de primer grau y

á

à los seus descendents mascles, podria obligarlo à pensar ab una perpetuidat, qui li seria estat quissa la mes indiferent entre los descendents de Dª Juana, enaunque nets seus. Se comprendrà sens dificultat, per poch que se reflectesca la disposicio, qui el Testador port totas las ideas de perpetuidat luego que port devista la descendencia masculina de sos fills. Una vegada introduidas las famellas, ell ja note à la boca aquellas paraulas,

31.

Plures aquid verar. De "Dum à l'altre, usque in infinitum &c. y satis-
Subst. q. 382. n. 53. fente de preferir los mascles à las famellas, ell no se cuida de donarlos un substitut. El Testador podria ferbe una diferència entre los descendents dels fills y los delas fellas, y havem de pensar que ha feu pués que en la substitucio dels ultims, no se val d'una sola d'aquellas paraulas ab que havia procurat perpetuar la successio en los primers; y nos adverte en los Doctores que las paraulas de perpetuidat deven encontrarse en la substitucio que se preten perpetua. 31.

Pero acaba de llevar tota suspita de

per=

perpetuidat veurer substituïts los descendents solament en cas de promociencia de la veua Maria, qui es el cas expres de la Vulgar, si mihi heres non erit. 32. Si la Maria no era gravada de restituir l'heretat à sos fills, aquets no lo serían tampoch de restituir-la à los seus, essent caidats baix el mateix nom. Las conjecturas de perpetuidat havian fet fideicomissaria la substitucio tant per la Maria com per los fills. En consecuencia bastava

32.

Pract. de inter. ult. vol. fol. L'adicio d'el primer perquè verificantse el cas de mihi 233. n. 10. Susar. de la substitucio quedassen sens forsa las demes substitucions: y se deya molt bé potth' que baix aquell nom collectiu eran caidats solament los descendents de primer grau, com admirablement y ab el seu modo acostumat lo explica el celeberrard. de Luca en el llibre de fideicom. di. 236. n. 7.

I ultim

consequencias &c.

Jo cauh poder inferir d'aquí primerament que veua Dª Juana vegona qui hauria succedit à l'heretat d'el seu avi; y que la donacio qui ella feu à la veua filla hauria privat los seus fills de tota l'esperansa d'aquesta successio, de modo

que

que seria sens fiem de justicia que la reclamarian
actualment.

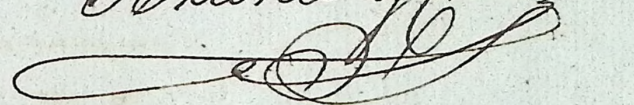
Segonament que si de l'era havia d'esper preferit
al grav, fouc Dn. Gabriel Martorell el Superior,
y que no havent ja mai demandada, obsta a los
seus heredes la prescripcio.

Jurament que ja mai Dn. Gavino Martorell es
estat credit al suposat fideicomiss. Dn. Juan
Quart, y que te contraria l'excepcio: Dete
non loquitur substituto.

Com jo no m'he proposat parlar sino de la disposicio
de Dn. Juan Quart, porque a ella se restringe tota
la preparacio que te feta Dn. Martorell, no he
cregut a proposst entretencio ab el Testament del
Pare d'aquell Dn. Bonens Quart, y ab las excep-
cions que Dn. Bernat pot fundar en ell per la seva
defensa. Quant importia se podra dir corrent apo se-
paradament, y jo hem persuadesch que no sera
sens profit. Et apares a primera vista, que Dn.
Juan Quart no podia disponer sino de los seus
drets sobre l'heretat de Quarts, essent gravat ab

un

un fideicomiss bastant fort de restituir la a son fill,
axi com aquest al seu Dn. Jo m'inclin molt a que
desques de la mort de Dn. March Antoni, queda li-
bera aquesta heretat, en virtut de la disposicio de
Dn. Bonens Quart a favor de las seues bisbetas Dn.
Margarita Quart y Dn. Juana Segona. Event axi,
podria tenir Dn. Bernat la major confiansa tant
en la donacio de que s'ho parlat, com en la pres-
cripcio que seria irresistible, com axi lo sent Dn.

Priones y sellus

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]